

GŁÓD NA POLU BITWY
SYRYJSKI KRYZYS HUMANITARNY
Z WOJNĄ W TLE

“Cała ta wojna to wojna przeciw dzieciom. Z braku żywności, z braku wody, w bombardowaniach – pierwsze zawsze giną dzieci.”

Ahmad, ojciec dwuletniej Zeiny

Autorem raportu jest Nick Martlew, starszy konsultant Fundacji Save the Children ds. konfliktów i propagowania pomocy humanitarnej. W pracy wpierali go Catherine Rossides oraz George Graham. Rozmowy z uchodźcami prowadzili Cat Carter oraz Ahmad Baroudi. (personel fundacji Save the Children.) Nazwiska wszystkich rozmówców, w tym dzieci, zostały zmienione dla ich bezpieczeństwa.

Na okładce: Zeina, lat 2, w swoim namiocie w obozie dla uchodźców w Libanie, przy granicy syryjskiej. Jej ojciec, Ahmad, jest uczestnikiem programu zatrudnienia Fundacji Save The Children, dzięki czemu może zapewnić swojej rodzinie żywność i wodę.

Wiadomość dla świata

“Oto wiadomość od Syryjczyków do światowych przywódców. Mam 13 lat i jestem Syryjczykiem. Na imię mam Ali. Chcę opowiedzieć o tragedii, jaka rozgrywa się w Syrii.

W Syrii nie ma co jeść i brakuje wody. My mieliśmy tylko soczewicę. Więc jedliśmy ją codziennie.

Każdego dnia widzieliśmy rannych, na ulicach widzieliśmy ciała zabitych i mnóstwo dzieci, które nie miały domów.

Dzieci mieszkały w szkołach. Teraz nawet tam już nie mogą mieszkać.

Proszę przywódców całego świata o bezpieczne schronienie, żywność, wodę i leki – o nic więcej.

Proszę, proszę, proszę – pomóżcie nam.”

Ali, lat 13

Błaganie z głębi serca

“Mówię teraz do mieszkańców twojego kraju, nie do rządu – do zwykłych ludzi.

Zobaczcie jak żyjemy. Dzieci w Syrii umierają. Postawcie się na naszym miejscu. Jesteśmy ludźmi. Szanujemy innych ludzi. Wierzymy w człowieczeństwo.

Mówię do obywateli, do zwykłych ludzi. Co czują matki, których dzieci idą spać zdrowe i najedzone, kiedy nasze dzieci są głodne i chore. Co czujecie? Co czuje ojciec, który nie ma za co nakarmić rodziny, podczas gdy w waszym kraju dzieci jedzą do syta?

Jesteśmy ludźmi, a umieramy z głodu, umieramy z braku leków. Spójrz na nas jak na ludzi. Co mamy wspólnego z wojną? Nie chcemy wojny. Szanujemy wszystkich ludzi we wszystkich krajach świata. Wołamy do ciebie o pomoc, jako ludzie.”

Bassam, ojciec

1. Kryzys rosnący w cieniu konfliktu

Wojna w Syrii odebrała życie tysiącom dzieci. Kolejne miliony nadal pozostają wewnątrz kraju, uwięzione w środku konfliktu, któremu nie są winne, a który odbiera im wszelkie środki do życia: żywność, wodę, opiekę lekarską.

Po dwóch i pół roku konflikt zniszczył cały kraj. Cofnął Syrię w rozwoju o 35 lat, powodując zniszczenia wartości 84 miliardów dolarów, co odpowiada ponad 140% syryjskiego GDP¹ przed wojną. Sytuacja rodzin usiłujących wyżywić własne dzieci jest bardzo zła. ONZ szacuje, że 4 miliony Syryjczyków – z czego połowa to dzieci – wymagają pilnie dostaw żywności.² Z raportów organizacji pozarządowych wyłania się obraz daleko bardziej dramatyczny. 10.5 miliona ludzi w siedmiu prowincjach wymaga natychmiastowej pomocy.³

W miarę jak zniszczeń przybywa, te liczby również wzrosną: dzieci, które przed wojną jadły trzy posiłki dziennie zasypiają głodne, przerażone, zapomniane przez świat. ONZ potwierdza już przypadki dzieci umierających z niedożywienia i braku opieki medycznej.⁴ Podczas gdy światowi przywódcy jadą do Nowego Jorku na posiedzenie Zgromadzenia Ogólnego ONZ, syryjskie dzieci i ich rodzice domagają się działań: rujnująca ich kraj przemoc musi zostać powstrzymana. Zanim to będzie możliwe, one same, ich rodziny i przyjaciele wewnątrz Syrii muszą otrzymać wodę, żywność i podstawowe produkty medyczne, potrzebne im natychmiast. Jest to podstawa ich przetrwania i niezbywalne prawo

Dzięki temu raportowi głosy części Syryjczyków mogą dotrzeć na korytarze ONZ, aby nie zostały zignorowane i zapomniane. Raport jest jednak również ostrzeżeniem: społeczność międzynarodowa nie tylko nie zdołała znaleźć pokojowego rozwiązania tego konfliktu, ale również ignoruje jego potworne następstwa.

Brak możliwości przemieszczania się w warunkach szalonej inflacji odbiera wielu syryjskim rodzinom szansę zdobycia żywności. Na ogromnych obszarach kraju – wg. danych dostępnych dla 79% jednostek administracyjnych – mieszkańcy napotykają na przeszkody w dostępie do pomocy humanitarnej.⁵ Taki stan rzeczy jest nie do zaakceptowania. Jeśli nie zapewnimy mieszkańcom Syrii dostępu do żywności, pomocy i podstawowych produktów, skazemy dzieci na głód, niezależnie od cierpień już sprowadzonych przez wojnę.

W dalszych rozdziałach opisujemy narastającą w Syrii klęskę głodu, trudności w dostarczeniu potrzebującym pomocy humanitarnej oraz kroki, jakie naszym zdaniem muszą zostać podjęte, aby przeszkody te mogły być pokonane.

2. Głód: nowy wróg dzieci

“Wiem, że gdybyśmy zostali, nasze dzieci by umarły. Wiem, bo dzieci umierały wszędzie wokół. Umierały całe rodziny.

W najgorszym momencie ukrywaliśmy się w naszej piwnicy, nie mogąc się ruszyć. Siedzieliśmy w ciemności, bo prądu nie było już od dawna. Nie działały telefony, więc nie wiedzieliśmy co dzieje się na zewnątrz. Mieliśmy tylko odrobinę jedzenia i wody, a i to szybko się skończyło. Nikt nie mógł dotrzeć do wioski z zapasami, nikt też nie mógł się z niej wydostać.

W ciągu czterech dni, które spędziliśmy pod ziemią, mój syn zjadł kromkę chleba i wypił dwie szklanki wody. Potem nie mieliśmy już nic.

Było z nami niemowlę, moja wnuczka Safaa. Córka odstawiła ją już od piersi, ale mała potwornie płakała. Widzieliśmy już wcześniej, jak głośny płacz dzieci sprowadza uzbrojone oddziały, które zabijają całą rodzinę albo bombardują dom. Potwornie się baliśmy. Jak tylko mała zaczynała płakać, córka natychmiast przystawiała ją do piersi, żebyśmy nie zginęli.

Każdego dnia do naszej piwnicy przychodziły kolejne rodziny, których domy były niszczone w natarciu. Na szczęście piwnica była duża, pod całym domem. Zanim walki ustały, było nas tam już sto osób – nadal bez wody i bez jedzenia. Byliśmy zdesperowani.

Tam nadal jest wiele rodzin. Nie mogą się wydostać, nie mogą uciec. Nie mają nic. Sklepy splądrowano, a dostawy nie docierają. Nie ma leków, nie ma żywności, nie ma wody. Nie mogą nawet przedostać się na pola, gdzie zostały jeszcze warzywa i ziemniaki. Do miasta nikt się nie przedostanie. Myślę, że te rodziny już nie żyją.”

Jamila, babcia, na granicy syryjskiej

Po lewej: kiedy na miasto ruszył szturm, 3-letnia Safaa i jej rodzina ukryli się w piwnicy. Kiedy skończyła się żywność i woda, nie mieli już wyboru. Musieli spróbować uciec.

“To agonia, której nie potrafię opisać. Jeśli nie widziałeś tego na własne oczy, nie będziesz w stanie sobie nawet wyobrazić.”

Roha, matka 6-letniej Hyat, na granicy syryjskiej

Przed 2011 rokiem 8 milionów Syryjczyków utrzymywało się z rolnictwa.⁶ Wojna spowodowała w rolnictwie zniszczenia wartości ponad 2 miliardów dolarów, obejmujące zasiewy, zwierzęta i urządzenia.⁷ Wskutek walk nawet w najżyźniejszych obszarach rolniczych, jak te na wschód od Aleppo, żywności brakuje wszędzie: pomimo obfitych deszczy zbiory z 2013 roku są najgorsze od czasu katastrofalnej suszy sprzed 30 lat.⁸ W niektórych rejonach walki zniszczyły co drugą piekarnię.⁹ Zapasy szybko się kończą. To co zostało, musi wystarczyć na całe miesiące – a rozkradzione może być w ciągu kilku minut.¹⁰

W sytuacji gdy wiele rodzin nie może się przemieszczać, zapasy szybko się kurczą, pieniądź gwałtownie traci na wartości a rynkiem wstrząsają dalsze walki. W całej Syrii dzieciom realnie grozi głód. Rośnie liczba rodzin całkowicie zależnych od żywności dostarczanej przez organizacje humanitarne.¹¹ Rodzice syryjscy wymieniają brak żywności jako drugie najważniejsze źródło stresu, tuż za powszechnym lękiem przed gwałtowną śmiercią.¹²

Homs, Aleppo, Idlib, Damaszek: miasta z pierwszych stron gazet, równane z ziemią w ciężkich walkach. Ludność cywilna pada w nich ofiarą potwornych zbrodni, opisywanych we wcześniejszych raportach. Pod gruzami rozgrywa się jednak kolejny dramat, ukryty przed oczami świata. Całe dzielnice miast pozostają całkowicie odcięte w skutek walk lub celowych blokad. Uwięzione w nich pozostaje niemal 2 miliony ludzi, pozbawionych żywności, wody, przerażonych tym, co może się stać jeśli niewłaściwi ludzie usłyszą dochodzący z piwnic płacz ich dzieci.¹³

Na zewnątrz obleganych miast, dzieci w całym kraju pozbawione są podstaw egzystencji. Żywności jest niewiele, jej ceny są astronomiczne, a próby jej zdobycia wiążą się z ogromnym ryzykiem. Działania podjęte w celu udzielenia tym ludziom pomocy pozostają dramatycznie niewystarczające. Dzieci już dziś płacą wysoką cenę. Chociaż brak dostępu organizacji humanitarnych oznacza brak dokładnych danych, wszystko wskazuje na to, że dzieci w takich rejonach jak rolnicze przedmieścia Damaszku cierpią głód.¹⁴ Jeden z nielicznych wiarygodnych raportów ONZ, dotyczący sytuacji w jednym tylko punkcie medycznym, opisuje 13 przypadków dzieci zmarłych z niedożywienia i braku leków.¹⁵

Photo: AP Photo/Hana Bekou

Zniszczone budynki w Aleppo, Syria.

Maya, 11 miesięcy, opuściła Syrię wraz z rodziną, która przetrwała wiele miesięcy w odciętej, obleganej miejscowości. Żywności zabrakło i Maya cierpiała z powodu ciężkiego niedożywienia. Obecnie mieszka w opuszczonym budynku przemysłowym przy granicy syryjskiej.

Brak zaopatrzenia

“Mieszkaliśmy na obrzeżach dużego miasta. Cała okolica była oblegana. Nikt nie mógł się tu dostać, nikt nie mógł wyjechać. Nie przepuszczali też dostaw wody ani żywności.

W miarę jak zapasów ubywało, musieliśmy korzystać z suchego ziarna, ryżu, fasoli, mąki. Warzyw nie było żadnych, aż w końcu ziarna też zaczęło brakować. Moja mała choruje. W Syrii doświadczyła ciężkiego głodu, i chyba dlatego nie je jak inne dzieci.”

Rasha, matka rocznej Mayi, na granicy syryjskiej.

Spowodowane konfliktem zniszczenia skazały 7 milionów ludzi na życie w nędzy.¹⁶ Podczas gdy ceny żywności osiągały rekordowe poziomy, rodzice prowadzący względnie dostatnie życie pozbawieni dochodu i majątku nagle okazali się nędzarzami. Podczas gdy szacunkowa inflacja sięga 50%, wzrost cen żywności przekroczył 100%.¹⁷ Zubożałe i walczące z inflacją, 40% rodzin w siedmiu zbadanych prowincjach zgłasza niedostatek żywności; w rejonach takich jak deir-ez-Zor dobra pensja nie pozwala już nawet na zakup podstawowych artykułów żywnościowych dla rodziny.¹⁸

Wobec braku dostaw i stale rosnących cen, przeciętna rodzina połowę dochodu przeznaczają na podstawowe wyżywienie.¹⁹ Dla wielu jest to ciężar nie do udźwignięcia. Jedna na pięć badanych rodzin nie ma w domu żadnych produktów żywnościowych przez ponad tydzień w każdym miesiącu ponieważ nie ma środków na ich zakup.²⁰ Rośnie liczba rodzin popadających w nędzę i długi, wyprzedających resztki majątku i niebezpiecznie zbliżających się do granicy, za którą nie będą już w stanie nakarmić własnych dzieci.²¹

Żywność na linii ognia

“Ta wojna...zabija powoli. Musieliśmy uciekać z Syrii – nie było opału, nie było prądu, nie było wody. Było bardzo zimno. Kiedy odjeżdżaliśmy, padał śnieg – moje dzieci bardzo marzły. Było śmiertelnie niebezpiecznie.

Byliśmy odcięci przez trzy tygodnie. Było zbyt niebezpiecznie, nawet dla organizacji dowożących żywność. Ktokolwiek pojawił się na ulicy, ginął, snajperzy czekali wszędzie. Nie było mowy o dostarczeniu żywności czy wody. To cud, że żyjemy. Zużyliśmy wszystkie zapasy – dawałam dzieciom po garstce ryżu, żeby jakoś wytrzymały. Nocami płakałam.

Odkręcaliśmy kran, ale nie leciało nic. Zamiast tego zimną zbieraliśmy śnieg z dachu, rozpuszczaliśmy go i mieliśmy wodę do picia. Zrobiliśmy z tego grę – jak inaczej wyjaśnić to dzieciom? Mają trzy lata i dziesięć miesięcy, nie rozumieją.

Proszę – niech świat to poczuje, znajdzie współczucie, posłucha jak żyjemy i jak cierpimy.

Nikt nie chce porzucać domu. Prowadziliśmy normalne życie – dom, praca, sklep. Straciliśmy wszystko, nie mamy już nic. Chcę, żeby ludzie poza Syrią zrozumieli, że jesteśmy tacy sami.”

Isra, na granicy syryjskiej

Jeżeli nawet jest żywność, to Syryjczycy – ale też inne grupy uwięzione w głębi kraju, na przykład setki tysięcy Palestyńczyków – stają przed koszmarnym wyborem: czekać aż głód zbierze żniwo czy ryzykować kulę. Stale słyszymy doniesienia o ludziach ostrzelanych w kolejce po chleb, przez co zdobywanie żywności jest jeszcze bardziej przerażające.²²

Amjad w rozmowie z pracownikami Save the Children, opisuje, że chociaż ludzie chodzą tylko do najbliższego sklepu, to nawet droga to tych wybranych, znajomych miejsc pełna jest lęku: “Bombardowania są codziennie... w dzień albo w nocy, nigdy nie wiadomo. Starcia między oddziałami trwają bez przerwy; wszędzie strzelanina, nie ma jak iść szukać jedzenia.”

Mieszkańcy obozu Za'atari w kolejce po chleb.

Laila, 12 m-cy, podczas terapii niedożywienia
we wspieranej przez StC klinice na granicy syryjskiej.

Ilość i jakość

“Kiedy Laila przyszła na świat, była malutka – za mała. I nigdy nie płakała... W tej chwili ma rok, i nie przypomina dzieci urodzonych tutaj [na pograniczu]. Spójrz na jej nóżki, jakie są chude. Ona nadal płaci za to, co przeszliśmy w Syrii. Inne dzieci w jej wieku już dawno raczkują, a ona tylko leży. Boję się, że to już trwałe uszkodzenia, ale przynajmniej zaczęła więcej jeść.
“Boję się, że Laila nigdy nie będzie żyć normalnie.”

Reem, matka Laili

Aby niemowlę lub małe dziecko miało dobry start w życiu, musi prawidłowo się odżywiać i potrzebuje właściwej opieki. Karmienie piersią zapobiega niedożywieniu, chorobom, nawet ratuje życie, szczególnie w ciężkich sytuacjach, ale matki karmiące nie otrzymują wsparcia, które jest im dramatycznie potrzebne. Nie otrzymują go również niemowlęta, które nie są karmione piersią.²³ Kiedy niemowlęta podrosną, potrzebują odpowiedniej żywności zaspokajającej potrzeby ich organizmu, jednak wobec jej powszechnego braku dzieci są pozbawione podstaw przetrwania i prawidłowego rozwoju.

Dzieciom syryjskim grozi wielkie niebezpieczeństwo śmierci z braku pokarmu. Wskutek ciężkiego niedożywienia, w miejscach, gdzie personel medyczny nie posiada odpowiedniej wiedzy i doświadczenia, u dzieci rozwijają się schorzenia chroniczne, z którymi będą musiały zmagać się przez resztę życia. Aby temu zapobiec wymagają pomocy przed ukończeniem drugiego roku życia. Bez natychmiastowych działań zaradczych i wsparcia z zewnątrz Syria popadnie w głęboki kryzys żywnościowy, a schorowane dzieci czekać będzie życie w społeczeństwie głodnym i rozbitym.

W obliczu zniszczonego systemu opieki zdrowotnej, wodociągów i kanalizacji dzieciom grożą również epidemie. Według ostatnich badań system kanalizacji jest bliski całkowitego załamania. Już dzisiaj w wielu rejonach naprawa infrastruktury jest niemożliwa z powodu zagrożenia dla personelu i braku części, a co za tym idzie odchody ludzkie przedostają się do rzek i zbiorników wodnych.²⁴

Narasta brak wody pitnej oraz zagrożenie chorobami zakaźnymi, w tym żółtaczką, tyfusem i czerwonką. Liczba pacjentów z uporczywą biegunką wzrosła o 172% w ciągu pięciu miesięcy 2013 roku.²⁵ Podczas gdy konflikt trwa, system opieki zdrowotnej rozpada się: w niektórych prowincjach do ośrodków zdrowia nie jest w stanie dostać się ponad 70% personelu, ze względu na zagrożenie życia i nieprzejezdne drogi. Międzynarodowy Komitet Czerwonego krzyża (ICRC) ostrzega, że każdego dnia dziesiątki Syryjczyków umierają z powodu utrudnionego dostępu do opieki medycznej oraz braków w zaopatrzeniu w najprostsze artykuły medyczne.²⁶ Sytuacja dzieci stale się pogarsza, podczas gdy podstawowa sieć bezpieczeństwa jest systematycznie niszczona.

3. Dostęp do opieki

“Kiedy byliśmy w Syrii, kiedy trwało oblężenie, brakowało wszystkiego. Przed oblężeniem radziliśmy sobie dobrze, byliśmy rolnikami, więc mieliśmy wszystko – chleb, mleko, mięso, jogurt. Jednak w czasie oblężenia nie było nic. Dzieci płakały z głodu i pragnienia, a kiedy chorowały nie było lekarzy, nie było leków, nie było co jeść. Patrzysz na chore dziecko, które słabnie coraz bardziej, i nie możesz zrobić nic. Nikt nie mógł wjechać do miasta ani wyjechać. Odrobina jedzenia jaka została, drożała potwornie – chleb kosztował funtów (SYP), ale za moment już 300, a nawet 500 SYP. Ludzie głodowali. Zbieraliśmy razem po garstce mąki, żeby upiec chleb. Nigdy nie widzieliśmy czegoś takiego. Dzieci karmiliśmy czym tylko się dało – liśćmi, nasionami, owocami – byle tylko napełniły brzuchy. Całej rodzinie musiałam dawać brudną wodę do picia. Chorowali od tego i dręczyła ich silna biegunka. Odwadniali się i słabli. Kiedy opuściliśmy wioskę i byliśmy w drodze, nie było już w ogóle żywności ani wody. Znalazłam surowe ziemniaki i nakarmiłam nimi dzieci. Nie było wody żeby je ugotować, ognia nie mogliśmy rozpalić żeby nie spowodować ostrzału. Dzieci kładły się wieczorem i płakały. Zasypiały głodne i budziły się głodne. To dzieci wycierpiały najwięcej.”

Roula, matka

Pomoc, jaką otrzymują Syryjczycy, pochodzi przede wszystkim od rodziny i społeczności lokalnej. Rodzice i dzieci przekazali naszej organizacji wspaniałe historie bohaterstwa i szczodrości, historie ocalonych dzielących się ostatnią kromką. Widzimy jednak wyraźnie, że gotowość Syryjczyków do pomocy wzajemnej jest niczym wobec rzeki potrzebujących:

Według danych ONZ pomocy wymaga 6,8 miliona osób – jedna trzecia wszystkich Syryjczyków. Według raportów z maja potrzebujących może być jednak znacznie więcej, nawet 10,5 miliona osób na terenie siedmiu prowincji – dwie trzecie zamieszkałej tam ludności.²⁷

Po prawej: mały uchodźca w Iraku. Większość uchodźców porzucając domy nie zdołała przywieźć ze sobą nic. Pojedyncze dzieci ściskają w ręku ocalonego misia czy lalkę.

Niezależne organizacje humanitarne pracują niestrudzenie, usiłując dotrzeć do ludności uwięzionej w strefach walk. ONZ, we współpracy z Syryjskim Czerwonym Półksiężycem oraz krajowymi i międzynarodowymi organizacjami pozarządowymi, prowadzi swoje działania z Damaszku, stopniowo obejmując ich zasięgiem coraz większy obszar kraju.²⁸ Organizacja Save the Children dociera w tej chwili do około 230,000 osób. Za pośrednictwem ONZ i współpracujących z nią organizacji niezbędna pomoc żywnościowa dotarła do około 3,4 mln osób.²⁹ Z naszych ustaleń wynika jednak że jedna czwarta miejscowości nie otrzymała żadnej pomocy przez co najmniej miesiąc, a tam gdzie pomoc dociera, często jest to sytuacja jednorazowa.³⁰ W sierpniu Światowy Program Żywnościowy (WFP) dotarł z pomocą do 2,4 mln osób – znacznie poniżej planowanych 3 mln osób miesięcznie.³¹ Raporty z wielu rejonów kraju donoszą o nasilających się walkach i wielkiej liczbie punktów kontrolnych w pobliżu większych miast i dróg. Społeczność międzynarodowa winna jest Syryjczykom szczerość: nasze połączone wysiłki są dalece niewystarczające wobec rosnących potrzeb humanitarnych.

To musi się zmienić.

Wszędzie tam, gdzie władze danego kraju nie mogą lub nie chcą zaspokoić podstawowych potrzeb humanitarnych ludności, zarówno rząd jak i inne strony kontrolujące dane terytorium mają obowiązek umożliwić napływ bezstronnej pomocy międzynarodowej.³² Jak do tej pory, dla milionów Syryjczyków rzeczywistość wygląda zupełnie inaczej. Ogromne trudności występują na obszarze zamieszkałym przez ponad 10 milionów osób: organizacje humanitarne nie są w stanie wjechać na dany teren lub jego mieszkańcy nie są w stanie dostać się do miejsc, gdzie może być udzielona pomoc.³³

Odmowa pomocy humanitarnej osobom uwięzionym w strefie konfliktu zbrojnego nie może być tolerowana; Wobec skali największego współczesnego kryzysu humanitarnego narasta również deficyt w finansowaniu pomocy, sięgający już ponad 800 mln dolarów.³⁴ Walczące strony atakują pracowników organizacji humanitarnych: jak dotąd zginęło ich 18, 21 zostało rannych, a jeszcze większa, dokładnie nieznana liczba – porwanych.³⁵ Jest to szczególnie zasmucające pogwałcenie prawa międzynarodowego. ONZ posiada bardzo ograniczone możliwości przekraczania linii frontu i dotarcia do cywilów zamieszkałych na terenach kontrolowanych przez siły opozycyjne. Jeśli nawet konwój z pomocą humanitarną uzyska zgodę na przejazd liczącej 310km trasy z Damaszku do Aleppo – największego miasta Syrii 60km od północnej granicy państwa – musi na niej pokonać 50 punktów kontrolnych.³⁶ Pomiędzy styczniem a lipcem 2013 podobną podróż w przez linie frontu odbyło zaledwie 21 konwojów ONZ.³⁷ Wskutek zaistniałej sytuacji oraz ograniczonej skali pomocy pochodzącej z innych źródeł, według sporządzonego wcześniej w bieżącym roku raportu z łącznej liczby 2,4 mln potrzebujących w Aleppo jakkolwiek pomoc otrzymała mniej niż połowa.³⁸

ONZ wielokrotnie informowała już o trudnościach i opóźnieniach, na jakie narażone są organizacje humanitarne usiłujące wwieźć do kraju pracowników i wyposażenie, co dodatkowo ogranicza liczbę osób którym może być dostarczona niezbędna pomoc.³⁹ Na terenie Syrii obecna jest pewna liczba krajowych i międzynarodowych organizacji humanitarnych, prowadzących swoje działania z Damaszku jak i z innych miejsc. Chociaż ich szczególna sytuacja może być bardzo różna, wszystkie napotykają na przeszkody biurokratyczne oraz powszechny brak bezpieczeństwa. Wszystkie walczące strony ponoszą odpowiedzialność za dopuszczenie pomocy humanitarnej do ludności cywilnej; natomiast społeczność międzynarodowa ponosi odpowiedzialność za jej dostępność.

4. Co należy zrobić?

**“Nie pomaga nam nikt i umieramy.
Gdyby choć 1% ludzi miał w sobie
odrobinę człowieczeństwa,
nie doszłoby do tego.”**

Wael, lat 17

Przez wzgląd na miliony dzieci, których przyszłość wypełniają lęk i głód, na terenie całej Syrii konieczne jest umożliwienie swobodnego przewozu pomocy humanitarnej wszędzie tam, gdzie jest ona potrzebna. Zastępczyni sekretarza generalnego ONZ ds. humanitarnych Valerie Amos wielokrotnie i w bardzo zdecydowany sposób zwracała uwagę Rady Bezpieczeństwa na problem dostępu do pomocy humanitarnej, wzywając Radę do poszukiwania nowych środków koniecznych do zapewnienia pomocy milionom potrzebujących. W jej własnych słowach, „zbyt wiele osób traci życie”.⁴⁰ Stoimy wobec najpoważniejszego kryzysu humanitarnego naszych czasów.

Trzeba mówić o tym głośno, jednak od słów ważniejsze są konkretne działania.

Organizacja Save the Children wzywa:

- Światowych przywódców do zabierania głosu na forum Zgromadzenia Ogólnego ONZ w celu ochrony syryjskich dzieci i zapewnienia dostępu do pomocy humanitarnej wszędzie tam, gdzie jest ona potrzebna
- Radę Bezpieczeństwa ONZ do przyjęcia wspólnego stanowiska umożliwiającego nieograniczony i bezpieczny dostęp do pomocy humanitarnej na obszarze całej Syrii, oraz jej dostarczenie najbardziej efektywnymi środkami
- Międzynarodowych fundatorów do zwiększenia wsparcia dla operacji humanitarnych na terenie całej Syrii wszelkimi dostępnymi kanałami, jak również zwiększenia wsparcia dla uchodźców oraz społeczności przyjmujących ich w krajach ościennych
- Sekretarza Generalnego ONZ do wypracowania metod pozwalających na prowadzenie przez ONZ działań humanitarnych na większą skalę, na terenie całego kraju, w tym również w rejonach gdzie nie są obecne biura agend ONZ
- Kraje sąsiadujące z Syrią o utrzymanie otwartych granic oraz współpracę z agendami ONZ oraz organizacjami humanitarnymi w celu zapewnienia swobodnego dopływu pomocy humanitarnej, z przekroczeniem granicy włącznie jeśli inne drogi nie istnieją lub ich efektywne wykorzystanie nie jest możliwe
- Wszystkie strony biorące udział w konflikcie do umożliwienia i wspierania bezpiecznego i skutecznego transportu pomocy do potrzebującej ludności, w tym do ograniczenia przeszkód biurokratycznych oraz wytyczenia kluczowych korytarzy humanitarnych przecinających linie frontu i granice państw.

PRZYPISY

- 1 UNRWA (2013) The Syrian Catastrophe: socioeconomic monitoring report first quarterly report (January – March 2013), prepared by the Syrian Centre for Policy Research, p. 5, www.unrwa.org/userfiles/2013071244355.pdf, last checked 15th August 2013
- 2 OCHA (2013) 'Syrian Arab Republic: Humanitarian dashboard (as of 11 July 2013)', <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/syria.pdf>, last checked 16th August 2013. No exact figures are available on the age breakdown of the affected population, but an estimated 46% of the internally displaced people are children and 51% of refugees are children.
- 3 Assessment Working Group for Northern Syria (2013) 'Joint Regional Assessment of Northern Syria – ii 2013, Final Report 2013', p.38, http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/JRANS%20ii%20-%20Final%20Report_0.pdf, last checked 16th August 2013. This assessment found that 8.9m people in seven governorates were in areas where 'many are suffering' or 'many will die soon' because of the food insecurity situation.
- 4 independent Commission of inquiry on Syria (2013) 'Report of the independent international Commission of inquiry on the Syrian Arab Republic', p.16.
- 5 Assessment Working Group for Northern Syria (2013) 'Joint Regional Assessment of Northern Syria – ii 2013, Final Report 2013', p.9, http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/JRANS%20ii%20-%20Final%20Report_0.pdf, last checked 16th August 2013
- 6 FAO and WFP (2013) FAO/WFP Crop And Food Security Assessment Mission To The Syrian Arab Republic, p.9, www.fao.org/docrep/018/aq113e/aq113e.pdf, last checked 16th August 2013
- 7 FAO, cited in OCHA (2013) 'UN and partners step up assistance across conflict lines', p.2, <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Syria%20Humanitarian%20Bulletin%20-%20issue%2018.pdf>
- 8 Reuters (2013) 'exclusive: Syria's war halves wheat harvest, erodes state share', www.reuters.com/article/2013/07/25/us-syria-crisis-harvest-iduSBR9600e820130725, last checked 8th August 2013
- 9 Assessment Working Group for Northern Syria (2013) 'Joint Regional Assessment of Northern Syria – ii 2013, Final Report 2013', p.37, http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/JRANS%20ii%20-%20Final%20Report_0.pdf, last checked 16th August 2013
- 10 Assessment Working Group for Northern Syria (2013) 'Joint Regional Assessment of Northern Syria – ii 2013, Final Report 2013', p.36, http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/JRANS%20ii%20-%20Final%20Report_0.pdf, last checked 16th August 2013
- 11 Confidential NGO assessment, June 2013; Assessment Working Group for Northern Syria (2013) 'Joint Regional Assessment of Northern Syria – ii 2013, Final Report 2013', p.36, http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/JRANS%20ii%20-%20Final%20Report_0.pdf, last checked 16th August 2013
- 12 interagency child protection assessment, August 2013 (unpublished)
- 13 The UN estimates that 400,000 people in Idlib, 1.2m people in Rural Damascus, 2,500 people in Homs, and an unknown number in Aleppo were in 'sealed-off' areas. UNOCHA (2013) 'Humanitarian Bulletin: Syria', issue 30, <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Syria%20Humanitarian%20Bulletin%20-%20issue%20No.%2030.pdf>, last checked 8th August 2013.
- 14 UNICEF (2013) 'Syria Crisis Bi-weekly humanitarian situation report, 3-15 May 2013', p.3 www.unicef.org/appeals/files/uNiCeF_Syria_Regional_Crisis_Humanitarian_SitRep_Syria_Jordan_Lebanon_iraq_Turkey_16May2013.pdf
- 15 independent Commission of inquiry on Syria (2013) 'Report of the independent international Commission of inquiry on the Syrian Arab Republic', p.16.
- 16 UNRWA (2013) The Syrian Catastrophe: socioeconomic monitoring report first quarterly report (January – March 2013), prepared by the Syrian Centre for Policy Research, p. 5, www.unrwa.org/userfiles/2013071244355.pdf, last checked 15th August 2013
- 17 FAO GIEW Country Brief, Syrian Arab Republic, <http://www.fao.org/giews/countrybrief/country.jsp?code=SyR>, last checked 3rd September 2013, and Syria Needs Assessment Project (2013) 'Regional Analysis Syria: Part 1 – Syria, July 2013', p.16
- 18 Assessment Working Group for Northern Syria (2013) 'Joint Regional Assessment of Northern Syria – ii 2013, Final Report 2013', p.36, http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/JRANS%20ii%20-%20Final%20Report_0.pdf, last checked 16th August 2013
- 19 OCHA (2013) 'Syria: Humanitarian Needs overview', p.18, <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Syria%20Humanitarian%20Needs%20overview%20April%202013.pdf>
- 20 Confidential NGO assessment, June 2013
- 21 Confidential NGO assessment, June 2013
- 22 Testimonies given to Save the Children by Syrians; Human Rights Watch (2013) 'death from the Skies: deliberate and indiscriminate Air Strikes on Civilians', www.hrw.org/sites/default/files/reports/syria0413webwcover_1.pdf, pp.25-7
- 23 http://www.ohchr.org/documents/HRBodies/HRCouncil/CoISyria/A-HRC-23-58_en.pdf, p16 and p22
- 24 observation from Save the Children's work; Syria Needs Assessment Project (2013) 'Regional Analysis Syria: Part 1 – Syria, July 2013', p.2, [http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Regional%20Analysis%20for%20Syria%20-%20Part%20i%20Syria%20\(July%202013\).pdf](http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Regional%20Analysis%20for%20Syria%20-%20Part%20i%20Syria%20(July%202013).pdf), last checked 16th August 2013
- 25 WHO (2013) 'WHO warns of increased risk of disease epidemics in Syria and in neighboring

countries as summer approaches', <http://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/who-warnsincreased-risk-disease-epidemics-syria-and-neighbouring>, last checked 15th August 2013.

26 OCHA (2013) 'Syria: Humanitarian Needs overview', http://syria.humanitarianresponse.info/system/files/documents/files/syria_humanitarian_needs_overview_april2013.pdf, p.14, last checked 8th August 2013

27 Assessment Working Group for Northern Syria (2013) 'Joint Regional Assessment of Northern Syria – ii 2013, Final Report 2013', p. 5, http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/JRANS%20ii%20-%20Final%20Report_0.pdf, last checked 16th August 2013

28 OCHA (2013) 'Syrian Arab Republic : uN humanitarian presence (as of 5 August 2013)' http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/04_syr_uN_humanitarian_presence_130806.pdf, last checked 9th August 2013

29 According to the uN 2.4m people have been reached by uN and partners from damascus. Another 1m have been reached by agencies operating elsewhere in Syria. oCHA (2013) 'Humanitarian Bulletin: Syria', issue 30, <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Syria%20Humanitarian%20Bulletin%20-%20Issue%20No.%2030.pdf>, p.3, last checked 9th August 2013; the source for the further 1m cannot be disclosed for security reasons.

30 Assessment Working Group for Northern Syria (2013) 'Joint Regional Assessment of Northern Syria – ii 2013, Final Report 2013', p.38, http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/JRANS%20ii%20-%20Final%20Report_0.pdf, last checked 16th August 2013. See also New York Times (2013) 'United Nations May Fall Short in Food Aid for Syria', www.nytimes.com/2013/07/31/world/middleeast/united-nations-may-fall-short-in-food-aid-for-syria.html?_r=1&

31 WFP (2013), 'WFP Appeals For More Access To People in Need inside Syria As Refugees Hit The Two Million Mark', <http://www.wfp.org/news/news-release/wfp-appeals-more-access-people-needinside-syria-refugees-hit-two-million-mark>, last checked 5th September 2013

32 http://www.icrc.org/customary-ihl/eng/docs/v1_rule55

33 Assessment Working Group for Northern Syria (2013) 'Joint Regional Assessment of Northern Syria – ii 2013, Final Report 2013', p.9, http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/JRANS%20ii%20-%20Final%20Report_0.pdf, last checked 16th August 2013

34 As of 9th August 2013: oCHA (2013) 'Syrian Arab Republic Civil unrest, 2013 Humanitarian Funding : Actual', <https://docs.google.com/spreadsheets/pub?key=0AusGu5uwbtt-dep0eHRzcWdVd2hBQmpBVWwXuHRjcue&single=true&gid=0&output=html>

35 Humanitarian outcomes (2013), Aid Worker Security database, <https://aidworkersecurity.org/incidents/search?detail=1&country=Sy>, last checked 9th August 2013

36 under Secretary-General Valerie Amos' address to the uN Security Council in April, <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/uSG%20Amos%20Security%20Council%20on%20Syria%2018%20April%202013%20CAAd.pdf>, last checked 9th August 2013

37 oCHA, uN-led relief convoys into hot-spot areas (January to 10 July 2013), updated with field information; http://syria.humanitarianresponse.info/sites/syria.humanitarianresponse.info/files/syria_uN_led_relief_convoys_into_hot_spot_areas_january_to_10_july_2013_en.pdf

38 Assessment Working Group for Northern Syria (2013) 'Joint Rapid Assessment of Northern Syria – Aleppo City Assessment', <http://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/joint-rapid-assessmentnorthern-syria-aleppo-city-assessment>, last checked 9th August 2013

39 See, for instance, under Secretary-General Valerie Amos' address to the uN Security Council in July. Transcript available at <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/uSG%20Security%20Council%20Briefing%20on%20Syria%2016Jul2013.pdf>, last checked 9th August 2013

40 under Secretary-General Valerie Amos' address to the UN Security Council in April, <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/uSG%20Amos%20Security%20Council%20on%20Syria%2018%20April%202013%20CAAd.pdf>, last checked 9th August 2013; see also Reuters (2013) 'U.N. aid chief sends Security Council ideas to ease aid distribution in Syria', www.reuters.com/article/2013/08/06/us-syria-crisisun-aid-iduSBR9750yL20130806, last checked 16th August 2013

“Nikt nam nie pomaga. W Syrii, kiedy trwa oblężenie, żadne organizacje nie są w stanie nam pomóc. Próbowaliśmy ratować rannych, ale oni po prostu umarli.”

Mohammed, ojciec, na granicy syryjskiej

54 Wilton Road
Westport, CT 06880
2000 L Street, NW, Suite 500
Washington, D.C. 20036
1-800-Save the Children
www.savethechildren.org